JÓZEF KUPNY
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

Wrocław, dnia 16 lutego 2026 r.

L.dz. 151/2026

D E K R E T

WPROWADZAJĄCY INSTRUKCJĘ DOTYCZĄCĄ SPORZĄDZANIA TESTAMENTU PRZEZ KSIĘŻY ARCHIDIECEZJI WROCŁAWSKIEJ

Uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz bazując na dotychczasowych doświadczeniach i przypadkach napisania nieważnego testamentu przez Księży Archidiecezji Wrocławskiej, wydaję instrukcję dotyczącą sporządzania testamentu przez Księży Archidiecezji Wrocławskiej.

Kapłani, którzy sporządzili dotychczas swój testament, a po przeczytaniu instrukcji stwierdzą, że nie spełnia on wymogów zawartych w instrukcji powinni sporządzić testament na nowo we właściwej formie, zawierając w treści nowego testamentu oświadczenie: „Oświadczam, że odwołuję wszystkie sporządzone wcześniej testamenty" lub „Oświadczam, że odwołuję mój testament własnoręczny sporządzony w dniu ……".

I. Charakter prawny testamentu

1. Testament jest jednostronną czynnością prawną, mocą której można rozrządzić swoim majątkiem na wypadek śmierci.
2. Testament ma charakter czynności *mortis causa*, co oznacza, że do chwili otwarcia spadku (co następuje z chwilą śmierci spadkodawcy) nie wywołuje on żadnych skutków prawnych.
3. Testament może zawierać rozrządzenie tylko jednego spadkodawcy (nie można sporządzić testamentu wspólnie z inną osobą).
4. Sporządzić i odwołać testament może tylko osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych. Testamentu nie można sporządzić ani odwołać przez przedstawiciela (w tym także przez pełnomocnika). To czynność o charakterze osobistym.
5. Spadkodawca może w każdej chwili odwołać zarówno cały testament, jak i jego poszczególne postanowienia. W celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych i dążąc do zapewnienia możliwie najpełniejszego urzeczywistnienia woli spadkodawcy zaleca się, by w przypadku woli zmiany całego testamentu lub poszczególnych postanowień już napisanego testamentu sporządzić nowy testament zgodnie z zasadami określonymi w niniejszej instrukcji, a w jego treści zawrzeć oświadczenie: „Oświadczam, że odwołuję mój testament własnoręczny sporządzony w dniu ……".

6. Testament ma charakter ściśle sformalizowany. Można go sporządzić tylko i wyłącznie w jednej z form określonych przepisami Kodeksu cywilnego (w art. 949 – art. 954) i zgodnie z wymogami określonymi w tych przepisach. Naruszenie jednego z wymagań formalnych skutkuje bezwzględną nieważnością testamentu, co oznacza, że do spadku powołane zostaną osoby w kolejności i w udziałach określonych przepisami Kodeksu cywilnego (w art. 931 – 938).

II. Formy testamentu

1. Kodeks cywilny reguluje następujące formy testamentu: formy zwykłe (art. 949 - 951) oraz formy szczególne (art. 952 –954).
2. Spadkodawca może sporządzić testament w wybranej przez siebie formie zwykłej w dowolnym czasie, natomiast z formy szczególnej może skorzystać wyłącznie, jeżeli wystąpią okoliczności określone przepisami Kodeksu cywilnego regulujące te formy (np. istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy albo jeżeli wskutek szczególnych okoliczności zachowanie zwykłej formy jest niemożliwe lub bardzo utrudnione, czy też sytuacja, gdy spadkodawca znajduje się podczas podróży na polskim statku morskim lub powietrznym). Testament szczególny traci moc z upływem sześciu miesięcy od ustania okoliczności, które uzasadniały niezachowanie formy testamentu zwykłego, chyba że spadkodawca zmarł przed upływem tego terminu (art. 955 k.c.).
3. Formy zwykłe testamentów to:
   a) testament własnoręczny (testament holograficzny), (art. 949 k.c.);
   b) testament notarialny (art. 950 k.c.) – sporządzany u notariusza, w formie aktu notarialnego;
   c) testament allograficzny (urzędowy), (art. 951 k.c.) – sporządzany w ten sposób, że spadkodawca w obecności dwóch świadków oświadczy swoją ostatnią wolę ustnie wobec wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty, marszałka województwa, sekretarza powiatu albo gminy lub kierownika urzędu stanu cywilnego, a oświadczenie spadkodawcy zostanie spisane w sposób określony w art. 951 § 2 k.c.
4. Testator (osoba sporządzająca testament) decyduje w jakiej formie zwykłej sporządzi testament. Przy posiadaniu większego majątku lub ryzyku wystąpienia konfliktu pomiędzy spadkobiercami zaleca się sporządzanie testamentu notarialnego. Testament notarialny, z uwagi na udział notariusza w jego sporządzeniu, zwiększa pewność spadkodawcy, że jego testament jest ważny i wywrze zamierzony przez spadkodawcę skutek co do dokonanych w nim rozporządzeń. Testament notarialny ma moc dowodową dokumentu urzędowego i wyjątkowo rzadko dochodzi do skutecznego jego podważenia. Testament notarialny jest jedynym testamentem, w którym można ustanowić zapis windykacyjny (art. 9811 k.c.).
5. Sposób sporządzenia testamentu własnoręcznego (wymogi formalne dla ważności testamentu):
   1) testament musi być w całości napisany pismem ręcznym przez testatora (nie może być to wydruk komputerowy, testamentu nie może napisać osoba inna niż testator),
   2) testament musi być podpisany czytelnie imieniem i nazwiskiem testatora (podpis – dla uniknięcia wątpliwości – powinien być zamieszczony pod rozrządzeniem testamentowym, na końcu testamentu, nie może być to faksymila),

ponadto:

3) testament powinien być opatrzony datą jego sporządzenia (zaleca się umieszczenie daty w nagłówku testamentu, albo na jego końcu – przy podpisie spadkodawcy),

4) dla skuteczności testamentu ważne jest, by testament własnoręczny był napisany w sposób czytelny,

5) testament może zostać sporządzony na dowolnej liczbie kartek, ale między nimi musi być ścisła więź fizyczna (zaleca się numerowanie stron) i intelektualna (co do treści dokonywanych dyspozycji).

6. Księża, którzy nie są w stanie (np. z powodu stanu zdrowia) sporządzić testamentu własnoręcznego w całości napisanego odręcznie i w sposób czytelny, powinni sporządzić testament w formie aktu notarialnego.

7. Istnieje możliwość zamieszczenia w Notarialnym Rejestrze Testamentów (NORT), prowadzonym przez Krajową Radę Notarialną, informacji o tym, że sporządzony został testament notarialny i w której kancelarii notarialnej został on sporządzony.

III. Treść testamentu

1. Celem zapewnienia, by po otwarciu testamentu nastąpiło możliwie najpełniejsze urzeczywistnienie woli spadkodawcy zaleca się, by testament, poza wymogami w zakresie formy określonymi w punkcie II instrukcji, uwzględniał następujące wymogi:

   1) zawierał jasne wskazanie, że jest to testament;

   2) zawierał wskazanie spadkobierców poprzez precyzyjne określenie, pozwalające na ich identyfikację. Spadkobiercę będącego osobą fizyczną należy określić poprzez wskazanie jego imienia i nazwiska oraz numeru PESEL. Gdyby wskazanie numeru PESEL nie było możliwe, należy dookreślić tę osobę np. poprzez wskazanie rodzaju pokrewieństwa lub w inny sposób, który nie będzie rodził jakichkolwiek wątpliwości co do tego, jaką osobę spadkobierca miał na myśli. Jeżeli spadkobiercą ma być osoba prawna, instytucja albo inny podmiot niebędący osobą fizyczną, należy wskazać dokładnie pełną nazwę tego podmiotu (w brzmieniu obowiązującym na dzień sporządzenia testamentu), jego siedzibę i adres, a jeżeli możliwe jest jego dookreślenie w inny sposób, np. poprzez wskazanie numeru REGON, numeru NIP lub numery, pod którym został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego – wskazanie również i tego numeru;

   3) zawierał jednoznaczne rozporządzenie majątkiem;

   4) może zawierać rozrządzenia poszczególnymi przedmiotami (jak np. lokalem mieszkalnym, działką gruntu, środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku bankowym, wskazanie domu maklerskiego i rodzaju oszczędności, posiadanych akcji, obligacji i innych instrumentów finansowych określając ich nazwy, itp.) – dokonując takich rozrządzeń należy mieć na względzie zasady określone poniżej;

   5) dokonując rozrządzeń poszczególnymi przedmiotami należy je określić w sposób precyzyjny, tak by możliwe było odtworzenie woli testatora co do przedmiotu, którego rozrządzenie dotyczy. W przypadku dyspozycji dotyczących nieruchomości (lokali mieszkalnych, nieruchomości budynkowych, działek gruntu) należy dookreślić te nieruchomości poprzez wskazanie miejsca ich położenia, adresu oraz numeru księgi wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości.

W przypadku rozporządzenia dotyczącego środków na rachunku bankowym, lokat, instrumentów finansowych (np. akcji, obligacji) należy dokładnie je dookreślić i wskazać miejsce ich zdeponowania. Wskazując na bank lub inną instytucję należy określić ich pełną nazwę (w brzmieniu obowiązującym na dzień sporządzenia testamentu), siedzibę i adres;

6) może zawierać postanowienia niemajątkowe, np. dyspozycje dotyczące pochówku, opieki na grobem;

7) może zawierać wskazanie jednego lub kilku wykonawców testamentu. Zaleca się posłużenie jednoznacznym wskazaniem o treści: „Powołuję wykonawcę testamentu w osobie……". Wykonawca testamentu powinien być precyzyjnie określony poprzez wskazanie jego imienia i nazwiska oraz numeru PESEL. W przypadku, gdy wykonawcą testamentu ma być każdorazowy piastun jakiegoś stanowiska, funkcji – dokładne określenie tegoż stanowiska (nazwą w brzmieniu obowiązującym na dzień sporządzenia testamentu) ze wskazaniem instytucji, w strukturze organizacyjnej której występuje to stanowisko (instytucja powinna być określona poprzez pełną jej nazwę w brzmieniu obowiązującym na dzień sporządzenia testamentu i wskazanie jej siedziby oraz adresu). Wykonawcą testamentu może być tylko ten, kto ma pełną zdolność do czynności prawnych. Wskazując wykonawcę testamentu spadkodawca może (ale nie musi) określić zakres swojego majątku, którym wykonawca testamentu ma zarządzać. Zgodnie z Kodeksem cywilnym można powołać wykonawcę testamentu do całego spadku, tylko do zorganizowanej części tego spadku lub tylko do oznaczonego składnika spadku. W przypadku powołania kilku wykonawców testamentu zaleca się, aby precyzyjnie określić zakres majątku, którym każdy z nich ma zarządzać.

2. Spadkodawca ma swobodę co do treści testamentu, ale swobodę tę ograniczają instytucje prawa spadkowego. Z tego względu sporządzając testament należy pamiętać o poniższych regułach wynikających z Kodeksu cywilnego:

   1) spadkodawca może powołać do całości lub części spadku jedną lub kilka osób (art. 959 k.c.). Zaleca się, by powołując osobę do części spadku, oznaczyć tę cześć spadku poprzez określenie jej ułamkowej części. Jeżeli spadkodawca powołał do spadku lub do oznaczonej części spadku kilku spadkobierców, nie określając ich udziałów spadkowych, będą oni dziedziczyli w częściach równych (art. 960 k.c.);

   2) zgodnie z dominującym poglądem polskie prawo spadkowe nie przewiduje możliwości powołania spadkobierców do poszczególnych przedmiotów wchodzących w skład spadku, lecz możliwe jest tylko powołanie spadkobiercy lub spadkobierców do całego spadku lub do jego ułamkowej części. Cel powołania spadkobierców do poszczególnych przedmiotów wchodzących w skład spadku można osiągnąć sporządzając testament notarialny, w którym zawarte zostaną zapisy windykacyjne. Z tego względu, z zastrzeżeniem punktów 3) i 4) poniżej, zawarte w testamencie dyspozycje dotyczące konkretnych przedmiotów będą zapisami zwykłymi, a osoby, którym przedmioty te mają przypaść zgodnie z wolą testatora – zapisobiercami;

   3) mocą przepisów Kodeksu cywilnego obowiązuje reguła interpretacyjna, zgodnie z którą, jeśli spadkodawca przeznaczył w testamencie oznaczonej osobie poszczególne przedmioty (prawa) majątkowe, które wyczerpują prawie cały spadek, osobę tę poczytuje się w razie wątpliwości nie za zapisobiercę, lecz za spadkobiercę powołanego do całego spadku. Jeżeli takie rozrządzenie testamentowe zostało dokonane na rzecz kilku osób, osoby te poczytuje się w razie

wątpliwości za powołane do całego spadku w częściach ułamkowych odpowiadających stosunkowi wartości przeznaczonych im w testamencie przedmiotów (art. 961 k.c.) (np. jeżeli do majątku testatora należy lokal mieszkalny i wyczerpuje on prawie cały spadek, a w testamencie wskazane zostanie, że lokal ten ma przypaść określonej w nim osobie – osoba ta w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku zostanie wskazana jako spadkobierca, który dziedziczy cały spadek. Jeżeli natomiast, do spadku należał będzie lokal mieszkalny i samochód o znacznej wartości, a w testamencie wskazane zostanie, że lokal ma przypaść jednej osobie, zaś samochód innej, sąd wydając postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku wskaże, że spadek ten nabyły osoby wskazane w treści testamentu i ustali wartość udziału każdego spadkobiercy (w treści postanowienia spadkowego nie będą wymienione poszczególne przedmioty majątkowe). By ustalić te wartości udziału każdego spadkobiercy, sąd w pierwszej kolejności ustali wartość całego spadku, a następnie określi wartość poszczególnych przedmiotów, którymi spadkodawca rozrządził w testamencie poprzez przyznanie ich wskazanym przez siebie osobom. Dalej porównując wartość tych przedmiotów, które przeznaczono dla konkretnej osoby, sąd ustali wielkość jej udziału spadkowego i taką wskaże w treści postanowienia spadkowego;

4) reguła interpretacyjna, o której mowa w punkcie 3) powyżej znajdzie zastosowanie także i wtedy, gdy w testamencie spadkodawca przeznaczy określonym spadkobiercom konkretne przedmioty ze spadku i jednocześnie wskaże, że do „reszty" spadku powołuje określoną przez siebie osobę;

5) w testamencie można zobowiązać spadkobiercę ustawowego lub testamentowego do spełnienia określonego świadczenia majątkowego na rzecz oznaczonej osoby (zapis, art. 968 k.c.) (np. można postanowić, że spadkobiercy mają obowiązek określonej osobie wydać (czyli przenieść na nią własność) samochodu wchodzącego do spadku lub np. wypłacić jej określoną kwotę pieniędzy ze spadku). Ten na czyją rzecz czyni się zapis (zapisobierca) może być osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną, która nie ma osobowości prawnej, ale której ustawa przyznaje zdolność prawną. Osoba ta, tak jak spadkobiorca, powinna być dookreślona w taki sposób, by jej identyfikacja nie budziła wątpliwości (poprzez wskazanie imienia i nazwiska, numeru PESEL przy osobach fizycznych i poprzez określenie pełnej nazwy innego podmiotu – w brzmieniu obowiązującym na dzień sporządzenia testamentu – z dookreśleniem jego siedziby, adresu, numeru REGON, KRS, itp.). Czyniąc zapis w testamencie należy precyzyjnie określić przedmiot tego zapisu, czyli to, do czego zobowiązuje się spadkobierców;

6) spadkodawca dążący do tego, by na wypadek śmierci rozdysponować całym swoim majątkiem poprzez zostawienie konkretnych rzeczy i praw dokładnie określonym przez siebie osobom winien sporządzić testament notarialny z zapisem windykacyjnym (art. 9811 k.c.). Na podstawie zapisu windykacyjnego konkretnie wskazana przez spadkodawcę osoba nabywa z chwilą otwarcia spadku (z chwilą śmierci spadkodawcy) z mocy prawa wskazany w testamencie notarialnym przedmiot należący do spadku (np. konkretny lokal mieszkalny);

7) w testamencie można nałożyć na spadkobiorcę lub na zapisobiercę obowiązek oznaczonego działania lub zaniechania (polecenie, art. 982 k.c.), np. zobowiązać spadkobiorcę do wybudowania spadkodawcy określonego typu nagrobka;

8) w testamencie może nastąpić wydziedziczenie, czyli pozbawienie zachowku osoby uprawnionej do zachowku z mocy Kodeksu cywilnego. Należy mieć na względzie,

że zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego wydziedziczenie może mieć miejsce tylko w trzech ściśle określonych przypadkach, to jest jedynie wtedy, gdy uprawniony do zachowku (osoba wydziedziczana):

a) wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego;

b) dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci;

c) uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych (np. poprzez długotrwały i wynikający ze złej woli, uporu, brak osobistej troski czy zainteresowania chorym spadkodawcą).

W treści testamentu, dla skuteczności wydziedziczenia, należy wskazać przyczynę wydziedziczenia, czyli jedną spośród wyżej wskazanych okoliczności. Osoba, które ma być wydziedziczona, musi być precyzyjnie określona, w sposób dający możliwość jej zindywidualizowania (imię i nazwisko, PESEL).

IV. **W treści testamentu, oprócz rozporządzenia majątkiem na wypadek śmierci wedle zasad wskazanych w niniejszej instrukcji, można zawrzeć również postanowienia stanowiące tzw. „testament duchowy",** obejmujący np. wyrazy wdzięczności, prośby o przebaczenie, myśli, które testator chciałby wyrazić jako ostatnią swą wolę. Testament duchowy powinien być wyraźnie oddzielony od tej części testamentu, która zawiera rozporządzenie majątkiem na wypadek śmierci, np. poprzez wskazanie podtytułu, np. „Podziękowania", „Wyrazy wdzięczności", itp.

V. **Wzory przykładowych rozrządzeń testamentowych zawiera załącznik do niniejszej instrukcji.**

VI. **W Archidiecezji Wrocławskiej Kapłani, którzy ukończyli 40 rok życia, mają obowiązek sporządzić testament i złożyć go w zaklejonej kopercie opisanej imieniem i nazwiskiem oraz określeniem „TESTAMNET" w Notariacie Kurii Metropolitalnej Wrocławskiej.** Obowiązek ten dotyczy również testamentów notarialnych, w tym także tych o sporządzeniu których informację zamieszczono w NORT. Nie wyklucza to posiadania testamentu przez kapłanów przyjmujących święcenia prezbiteratu.

VII. **W przypadku braku testamentu, spadek przypadał będzie osobom wskazanym w Kodeksie Cywilnym** (najbliższej rodzinie zmarłego) wedle określonej w nim kolejności.

VIII. **Mocą Dekretu Arcybiskupa Metropolity Wrocławskiego z dnia 01.09.2020 r. o rozdzielności majątku osobistego kapłanów i majątku kościelnych osób prawnych w Archidiecezji Wrocławskiej (L.dz. 889/2020)** spośród rzeczy (w tym gotówki) znajdujących się na terenie nieruchomości będącej własnością kościelnej osoby prawnej lub przez nią zarządzanej, w skład spadku po zmarłym Kapłanie wchodzą tylko rzeczy ujęte w jego Księdze inwentarza osobistego. W przypadku braku

Księgi inwentarza osobistego wszystkie rzeczy pozostają własnością parafii lub Instytucji Diecezjalnej.

IX. Istnieje możliwość złożenia depozytu w formie gotówki, papierów wartościowych itp. w sejfie w Kasie Kurii z określeniem wyraźnego rozporządzenia depozytem przez pozostawiającego depozyt.

Instrukcja wchodzi w życie z dniem 01 marca 2026 roku i tym samym znosi wszystkie dotychczas obowiązujące w tym zakresie normy diecezjalne.

Załącznik: wzór testamentu

+ Józef Kupny
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

JÓZEF KUPNY
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI
CHRISTUS DILIGIT NOS

ks. [illegible]
KANCLERZ KURII